

רופאים לזכויות השמאל

הרצון להושיט עזרה רפואית לכל חולה ופצוע באשר הוא, פיליפיני סיני ופלשתיני, מוטבע בדרך כלל בדנ"א של הרופאים הישראליים. בניגוד לאלו המוזכרים בכתבה, יש גם רופאים שחלומם קצת שונה, כאלה שחוכרים לאירגוני שמאל שדואגים למחבלים יותר מאשר לבני עמם, ואם בדרך הם תורמים לליכוי האנטישמיות בעולם - זה לא ממש מצער אותם. רו-פאים ואנשי אקדמיה ישראלים שכולו, חתמו, למשל, על רשימת תמיכה בעלילת הדם שפורסמה השבוע ב"לאנסט".

הפרסום התוקפני והחד צדדי בלאנסט, בצורת גילוי-דעת שגינה את "מעשי הטבח של ישראל בעזה" ותקף את "שתיקתם של אנשי האקדמיה הישראליים", גרם לזעזוע כבד בקהיליה הרפואית בישראל. ההסת-דרות הרפואית ושורה של רופאים בכירים מחו כנגד המאמר השקרי והבהירו כי ה"לאנסט" נרתם לשירות התעמולה של החמאס.

אלא שלא פחות מ-74 אנשי אקדמיה בישראל, כולל רופאים, חשו צורך עז להוכיח את ההומאניסטיות שלהם - והם חתמו על תמיכה במאמר. מבלי לנקוב בש-מות, נציין כי אלה הם אותם רופאים שפועלים במסגרת ארגונים לשמירת זכויות הפלשתינים, המחבלים, העוב-דים הזרים וכל מה שזר ומכפיש את ישראל. ההסתדרות הרפואית בישראל, אגב, הודיעה לפני מספר שנים כי היא מחרימה את אירגון "רופאים לזכויות אדם" בשל פעילותו להכפשת רופאי ישראל. יו"ר ה"ר"י דאז ד"ר יורם בלשר, הגדיר את פעילותם: "זוהי קבוצה פוליטית קיצונית המחופשת לארגון רפואי". כל תוספת מיותרת.

שמשותלת במשך שעות וימים. הפגיעה הרבה יותר קשה, גם בגלל כמות הפצועים וגם בגלל מספר השיא של אנשים שנשארים ללא קורת גג וכלי גישה לתרופות ולמרפאות.

מה בדיוק אתם עושים שם?

ד"ר מרין: "בהאיטי טיפלנו בעיקר בפצועים, ביצענו ניתוחים, גיבסנו שברים, טיפלנו בפצעים מזהמים. זה דבר שיכולים למות מזה. בפיליפינים הטיפול העיקרי היה באנשים שחלו בעקבות הטייפון, או בחולים כרוניים שלא יכלו לקבל טיפול כי המרפאות לא שרדו ובית החולים המקומי מטפל באוכלוסייה של 300 אלף בני אדם. מערכת הבריאות שם קרסה".

מי מממן את כל זה?

ד"ר מרין: "המשלחות עולות הרבה כסף, מדינת ישראל מממנת. כחלק מהפעילות, תרמנו את כל הציוד הרפואי, אפילו ביפן. בפיליפינים השארנו למקומיים את מכונת הרנטגן שלנו".

מערכת הבריאות הישראלית בכי רע. עניי עירך לא קודמים?

ד"ר מרין: "לפעילות הזאת יש חשיבות שלא ניתן למדוד. מדינת ישראל מצליחה להביע פה ערכים הומא-ניטריים מהמובילות במדינות. אנחנו מקבלים המון אהדה מהתושבים ואני בטוח שזה מפחית את האנטישמיות. מעבר לערכים היהודיים והישראליים, המושג של ערכות הדדית בין מדינות הוא מהותי וחשוב. בשריפה בכרמל לפני שנתיים, האש השתוללה והתחילה להתפשט לכיוונים שונים. ישראל לא הצליחה להתמודד לבד. הגיעו אלינו מטוסי סיוע מרוסיה, קפריסין, ירדן, אפילו מהרשות הפלשתינית שלחו כבאית. העזרה ההדדית עזרה לכבות את האש".

המדינות זוכרות מצוין את הנתינה של ישראל. אדגים בסיפור מעניין. חברת "טבע" מהגדולות בארץ, ניסתה במשך שנים ליצור קשר פיננסי עם חברת תרופות יפנית, ולא נענתה. חודשיים אחרי שהמשלחת שלנו חזרה לארץ, מנכ"ל טבע סיפר שהיפנים פנו אליי. המשלחת הזאת לימדה אותנו מה זה ישראל, הם אמרו. אני מוזמן מדי שנה לבית השגריר היפני ביום השנה.

האלפים שבהם אתה מטפל, הופכים לעשרות אלפים ששמעו על ישראל לטובה".

"גייסנו תרומות עבור תרופות, עדשות, ציוד, והבאנו איתנו הכל. חברנו לרופאים שם, ביצענו יחד איתם ניתוחים והד-רכנו אותם כדי שיוכלו לנתח בעתיד. שנה אחר כך, חזרתי לשם שוב לסדרה של ניתוחים והדרכות, ובהמשך רופאת עיניים משם הגיעה לברזיל לצורך השתלמות. זה לא רק לבוא ולתרום ולנתח, אלא לתת להם חכות כדי שיוכלו לדוג..."

את אושרם של החולים שחזרו לראות, קשה לתאר. "גם בלי להבין את שפתם, רואים את הבעת הפנים. הם אסירי תודה ומביעים זאת בכל דרך אפשרית. ניתחתי נערה בת 16 שסבלה מצניחת עפעף קשה מאז לידתה ובקושי ראתה בעין. המום הרס את סיכוייה להקים משפחה. לא מדובר בניתוח מורכב, אבל בדרך כלל ניתוחים כאלה נעשים בגיל צעיר, בהרדמה כללית. במקרה שלה, הניתוח נעשה בהרדמה מקומית. אחרי הסרת התחבושת, החיוך של ההורים אמר הכל".

ביצעתם שם את ניתוחי העיניים המסוכנים ביותר? אלה שהם לא יודעים לנתח?

ד"ר לברטובסקי: "להפך, נמנענו לבצע ניתוחים מסו-כים והתמקדנו דווקא בניתוחים פשוטים. בראש וברא-שונה, משום שלא יהיה שם מי שיוכל לבצע מעקב והמשך טיפול. שנית, התנאים והציוד שם לא מאפשרים לבצע ניתוחים מורכבים מאוד. שלישי, אתה עושה דברים שיש סיכוי טוב יותר שיצליחו, כדי לעזור לכמה שיותר אנשים. לצערנו, נאלצנו לדחות חלק גדול מהחולים, משום שהיו חשוכי מרפא ולא ניתן לעזור להם. היתה למשל, אשה שסבלה מהיפרדות של רשתית העין, והתעוורה. זה היה נזק בלתי הפיך. כל כך כאב לנו לראות אנשים שמגיעים לעיוורון בגלל חוסר טיפול".

מעניין לגלות שגם רופאים נוספים שהשתתפו במש-לחות, מצביעים בפנינו על העובדה שהניתוחים שנבחרו לביצוע היו דווקא הפשוטים והמבטיחים ולא המסוכנים. מעבר לתנאי השטח, רובם חוזרים ומציינים כי הסיבה היא הרצון להבטיח הצלחה של המשלחת - במטרה לעודד את המוראל של האוכלוסייה ולוודא את המשך שיתוף הפעולה.

ד"ר עופר מרין סמנכ"ל רפואה ב"שערי צדק", מורגל בהזנקות למשלחות סיוע של צה"ל. "כמפקד במיל. בעשר השנים האחרונות של ביי"ח שדה של הצבא, השתתפתי במספר משלחות סיוע בפיליפינים, יפן והאיטי. אני מעורב בפעילות לאורך גבול הצפון עם הפצועים הסוריים".

סליחה על האירוניה, אבל האם כמנהל המיון בשערי צדק, חסרים לך אתגרים?

ד"ר מרין: "במקצועי אני מנתח לב, ובתפקידי אני משמש כמנהל יחידת הטראומה בשערי צדק. החיים שלי גדושים בדרמות, גם בימי שגרה. רק אתמול הגיעו אלינו פצוע ירי ב-12 בלילה. אנחנו חווים דרמות כדבר שבשיגרה. אבל עם כל זה - אי אפשר להשוות. המשלחות הן הפסגה המקצועית, האתגר המקצועי הרבה יותר גבוה. מבחינה רפואית, ניהולית, אירגונית, אין משהו בחיי המקצועיים שמשווה לזה. מדובר על אירועים שבהם אנו מטפלים במאות ואלפי נפגעים!"

משלחת החילוץ והרפואה של פיקוד העורף להאיטי, לדוגמא, נחתה בקריביים לאחר רעידת אדמה קשה, שבה 230 אלף איש נהרגו, 300 אלף נפצעו, ועוד מיליון נותרו ללא קורת גג. "זה מספר שקשה להבין את המשמעות שלו. ישראל היתה ראשונה על הקרקע, הקמנו בית חולים שדה במקום, פחות משלושה ימים לאחר האירוע כבר ניתחנו שם אנשים, פתחנו יחידת טיפול נמרץ. הגיעו לשם מש-לחות מ-20 מדינות, ישראל הצטיירה כבית החולים הכי מאורגן ומסודר, עם טכנולוגיות ויוזמה ייחודית".

"שנה אחר כך, התחוללו רעידת אדמה וצונמי שהחרי-בו את החוף הצפון מזרחי של יפן. ביי"ח שדה ישראלי היה היחיד שנפתח. יפן היא מדינה מתועשת, עם כלכלה חזקה ביותר - והם היו צריכים את עזרתנו ללא ספק! הם גם ביקשו שנשאיר להם את הציוד כשעזבנו כעבור שבועיים. הופתענו, אבל הם התמודדו עם רעידת אדמה, צונאמי וסכנת הכורים האטומיים.

בפיליפינים, היכה טייפון בסוף 2013. בעוד רעיי-דת אדמה מתרחשת בפחות מדקה, טייפון הוא סופה

הידרדר, והקרדיולוג המקומי עמד על דעתו שאם הטיפול ייכשל והילד ימות בהמשך, זה יפיל את כל הפרויקט ויסכן את חייהם של ילדים אחרים שלא ינותחו.

בלב כבד החלטנו לכבד את החלטתו. לא ניתחנו את הילד. אחרי שעזבנו הוא מת... הסיפור הזה משקף - ביחד עם 10 הניתוחים המוצלחים - את המצב שם ואת הטרדיה של הרבה ילדים חולי לב שלא מקבלים טיפול מציל חיים. אלה ילדים שלא גדלים ולא משגשים, חלקם כחולניים, אינם יכולים לצאת החוצה ולהיות עם חבריהם, ובסופו של דבר מתים מהמחלה".

יש באמתחתך סיפור קצת יותר מזה?

"הנה אנקדוטה נחמדה שמראה כיצד המקומיים מתייחסים אלינו, הצוות שבא להציל לבבות. מיד כשה-גענו, ניגש אלינו אדם עם סרט מידה, לקחת מידות מכל אחד. לא הבנו מה הסיפור. יום לפני שעזבנו, הניגרים ערכו לנו מסיבת פרידה, עם טקס ונאוים וצלמים. אנחנו היינו אורחי הכבוד. הם מסרו לכל אחד מאיתנו חבילה - וגילינו בה תלבושת ניגריט מסורתית שנתפרה בסגנון המקומי, מברים מאוד ססגוניים. ואז הם מסרו לנו חבילה נוספת - ובה היה בד צבעוני מקופל. שאלתי אם זו מפת שולחן, ענו לי שהבד מיועד עבור הפעם הבאה שנגיע אליהם, הם יכינו לנו ממנו חליפה..."

ד"ר שמואל לברטובסקי, רופא עיניים בכיר ומנהל מחלקת עיניים במרכז הרפואי ברזילי, השתתף במשלחות של רופאי עיניים ישראליים שיצאו למיאנמר (בורמה לשעבר) ולאתיופיה, במסגרת פעילות ארגון "עין מציון". באתיופיה, במהלך 4 ימים, הצליחו חברי הצוות בשיתוף הרופאים המקומיים להחזיר את מאור עיניהם של 130 איש. במיאנמר, הם הספיקו לבצע בהצלחה 350 ניתוחי עיניים!

זו בוודאי תחושה מרוממת, לעשות 'אור בעיניים' לכל כך הרבה אנשים.

ד"ר לברטובסקי: "האמת, אין זמן לתחושות מרו-ממות... זו עבודה אינטנסיבית ומעייפת, לוי צפוף מאוד של מאות ניתוחים בכמה ימים, בתנאים לא קלים. אבל בוודאי שיש התרוממות רוח. לא בשעת הניתוח עצמו אלא כשאתה רואה את המטופלים יום או יומיים אחרי, שרואים את התוצאות. אנשים שלא ראו קודם - ופתאום רואים!" מיאנמר, השוכנת בדרום מזרח אסיה, היא מדינה עניה ונחשלת שנשלטת על ידי דיקטטורה צבאית. האוכלוסייה דלת אמצעים ומערכת הבריאות ירודה. בכל מיאנמר יש 200 רופאי עיניים, לאוכלוסייה של 60 מיליון תושבים. הסיכוי של אזרח מן השורה לראות רופא עיניים, שואף לאפס. אנשים שם מגיעים לעיוורון, בגלל מחלות עיניים שאצלנו מטופלות בקלות, כמו זיהומים וקטרקט. הגורם הכי שכיח לעיוורון בארצות העולם השלישי הוא קטרקט. בארץ אנשים לא מגיעים בכלל לרמה הזאת. כשאתה חוזר לארץ, אתה יודע להעריך מה שיש לנו פה". המשלחת לא רק ביצעה ניתוחים במספרים גדולים.

